

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ 1

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΕ ΧΩ Δ Ε

ΓΕΝ ΓΡΑΜ. ΔΗΜ ΕΡΓΩΝ

ΓΕΝ. Δ/ΝΣΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΓ/ΤΟΣ

Δ/ΝΣΗ ΝΟΜ. ΣΥΝΤ/ΣΜΟΥ ΚΑΙ ΚΩΔ/ΣΗΣ Αθήνα, 9 – 1 - 2004

ΤΜΗΜΑ : α΄

Αριθμ. Πρωτ. Δ17α/3/1/ΦΝ 402

ΠΡΟΣ : Τους αποδέκτες του πίνακα
Διανομής

ΘΕΜΑ : Αιτιολόγηση των υπερβολικά χαμηλών προσφορών

1. Με την τροποποίηση των υπουργικών αποφάσεων σχετικά με τη διαδικασία ανάδειξης του αναδόχου κατασκευής δημοσίου έργου, έγινε αναμόρφωση του πλαισίου που αφορά την αντιμετώπιση των τελικά υπερβολικά χαμηλών προσφορών στα πλαίσια της δημοπράτησης των δημοσίων έργων, τα οποία εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του Κοινοτικού Δικαίου.
2. Ύστερα από το νέο αυτό νομοθετικό πλαίσιο, το οποίο σας κοινοποιήθηκε με τις εγκυκλίους μας αριθμ. 15 και 24/2003 και σε εφαρμογή της ισχύουσας κοινοτικής νομοθεσίας (άρθρο 30 παρ. 5 του Π.Δ. 334/2000) και της σχετικής νομολογίας του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων σχετικά με την αιτιολόγηση των υπερβολικά χαμηλών προσφορών, καθίσταται αναγκαία η έκδοση της παρούσας αναλυτικής εγκυκλίου μας, προκειμένου οι αρμόδιες Επιτροπές Εισήγησης για Ανάθεση να βοηθηθούν στην αξιολόγηση των αιτιολογήσεων, οι οποίες σύμφωνα με τα ανωτέρω γίνονται πλέον δεκτές άνευ των περιορισμών που ίσχυαν πριν τη δημοσίευση του ανωτέρω νομοθετικού πλαισίου. Αυτό σημαίνει ότι ο καλούμενος προς αιτιολόγηση της υπερβολικά χαμηλής προσφοράς του πρέπει να έχει τη δυνατότητα να υποβάλλει, προς υποστήριξη της προσφοράς του, όλα τα δικαιολογητικά στοιχεία, τα οποία εκείνος κρίνει σκόπιμα, χωρίς κανένα περιορισμό. Ταυτόχρονα, η αναθέτουσα αρχή υποχρεούται να λάβει υπόψη της το σύνολο των στοιχείων που της παρέχει ο διαγωνιζόμενος, στο πλαίσιο της αιτιολόγησής του, πριν λάβει την απόφαση για αποδοχή ή απόρριψη της προσφοράς.

Σ.Α.Τ.Ε.

Σ.Α.Τ.Ε.

3. Το κείμενο της παρούσας εγκυκλίου έχει προσαρμοστεί τόσο με την ως άνω κοινοτική νομοθεσία και νομολογία, όσο και με τις σημερινές συνθήκες παραγωγής των δημοσίων έργων και έχει εφαρμογή σε όλους τους εν εξελίξει διαγωνισμούς που διέπονται από το ανωτέρω νομοθετικό πλαίσιο.

4. Παρακαλούμε να λάβουν γνώση της παρούσας εγκυκλίου όλοι οι αρμόδιοι υπάλληλοι των υπηρεσιών σας.

ΣΥΝΗΜΜΕΝΟ

Κείμενο εγκυκλίου
(σελ. 32)

Ο ΓΕΝ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ

1. Γραφείο Υπουργού ΠΕΧΩΔΕ
2. Γραφείο Υφυπουργού κ. Ι. Τσακλίδη
3. Γραφείο κ. Γεν. Γραμματέα της ΓΓΔΕ
4. Γραφείο κ. Γεν. Γραμματέα της ΓΤΣΔΕ
5. Γραφεία κ.κ. Γεν. Δ/ντών της ΓΓΔΕ
6. Δ/ση Δ17 (10)

Π. ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

ΑΚΡΙΒΕΣ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ

Η ΤΜΗΜΑΤΑΡΧΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ

ΕΛ. ΝΙΚΟΛΟΥΤΣΟΠΟΥΛΟΥ

Σ.Α.Τ.Ε.

Σ.Α.Τ.Ε.

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ αρ. 1/04

ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΟΥ ΚΟΣΤΟΥΣ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ
(ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΣΗ – ΔΙΕΥΚΡΙΝΙΣΗ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ)

Σ.Α.Τ.Ε.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. Στην περίπτωση που υπάρχουν υπερβολικά χαμηλές προσφορές, δεν επιτρέπεται να απορριφθούν, εάν προηγουμένως δεν ζητηθεί εγγράφως η αιτιολόγηση των στοιχείων τους, και στην συνέχεια δεν επαληθευθούν τα στοιχεία της προσφοράς, με βάση τα υποβαλλόμενα δικαιολογητικά (άρθρο 30 παραγρ. 5 του Π.Δ. 334/2000).
2. Όταν ο διαγωνιζόμενος επικαλείται την οικονομία που επιτυγχάνεται χάρη σε ειδικά μέσα παραγωγής που θα διαθέσει (π.χ. ειδικά καλούπια, ειδικά μηχανήματα), αποτελεσματικότερη οργάνωση εργασίας, τυχόν εξαιρετικά ευνοϊκές συνθήκες υπό τις οποίες θα εκτελέσουν όλες ή ένα μέρος των εργασιών κλπ. όπως το άρθρο 30 του Π.Δ. 334/2000 παραγρ. 5 προβλέπει, τότε θα πρέπει να αναλύει διεξοδικά τις συγκεκριμένες μεθόδους και οργάνωση κατασκευής που προκύπτουν από τα παραπάνω και που επιφέρουν την προβαλλόμενη οικονομία της κατασκευής. Αυτές πρέπει να βρίσκονται εντός των συμβατικών προδιαγραφών και να μην αλλοιώνουν το σύστημα του διαγωνισμού μετατρέποντας το σε άλλο σύστημα όπως π.χ. σε σύστημα με μελέτη κατασκευή ή με κατάθεση εναλλακτικών λύσεων, όταν αυτό δεν επιτρέπεται από την διακήρυξη του έργου. Η αποδοχή της αιτιολόγησης από την Αναθέτουσα Αρχή δεν απαλλάσσει σε καμία περίπτωση τον υποψήφιο από την ευθύνη για την επιλογή του είδους και του πλήθους των μέσων παραγωγής, των μεθόδων κατασκευής και την οργάνωση του έργου, τα οποία δηλώνονται κατά την αιτιολόγηση. Σε περίπτωση κατακύρωσης του έργου, ο ανάδοχος φέρει εξ ολοκλήρου την ευθύνη των επιλογών αυτών και των επιπτώσεών τους στην έγκαιρη, άρτια και οικονομική εκτέλεση του έργου.
3. Στην αιτιολόγηση, η ανάλυση του κόστους για τα υλικά, μηχανήματα, προσωπικό κλπ. θα στηρίζεται στο σχέδιο υλοποίησης του έργου. Βασική αρχή την οποία πρέπει να καλύψει η ανάλυση του κόστους του έργου, όπως τούτο υλοποιείται από την προσφορά του κάθε διαγωνιζόμενου, είναι η αρχή που υπάρχει σε κάθε υγιή ανταγωνισμό, ότι δηλαδή ο προσφέρων πρέπει να αποδείξει ότι θα έχει ένα εύλογο επιχειρηματικό όφελος από την προσφορά του. Με βάση αυτή την αρχή θα ζητείται από τον κάθε διαγωνιζόμενο να αποδείξει ότι το κόστος του έργου, όπως το έχει προεκτιμήσει, είναι μικρότερο από την υποβληθείσα προσφορά του.

Με το σχέδιο υλοποίησης του έργου, προσδιορίζονται τα διαδοχικά ή παράλληλα μέτωπα εργασίας, ο χρονικός καταμερισμός των προβλεπομένων εργασιών καθώς και οι ποσότητες αυτών κατά είδος και θέση.

Ειδικότερα για τα έργα οδοποιίας θα αναλύονται διεξοδικά οι κινήσεις γαιών είτε πρόκειται για αποθέσεις πλεοναζόντων υλικών είτε πρόκειται για κατασκευή επιχωμάτων, είτε για ενδιάμεσες αποθέσεις.

Οι προτεινόμενες θέσεις απόθεσης – εφόσον δεν προσδιορίζονται από τα συμβατικά τεύχη του έργου, πρέπει να αιτιολογούνται.

Τα μεγέθη των παραπάνω εργασιών, τα οποία είναι τα οριζόμενα στον προϋπολογισμό του έργου, πινακοποιούνται κατά μέτωπο εργασίας και αθροίζονται τελικά στο σύνολο του έργου.

Στο σχέδιο υλοποίησης, ορίζονται τα απαιτούμενα κατά την κρίση της επιχείρησης μέσα παραγωγής, η προβλεπόμενη οργάνωση – οργανόγραμμα του εργοταξίου κλπ.

4. Στην αιτιολόγηση, η ανάλυση του κόστους δεν υπόκειται στην υποχρέωση της ομαλότητας των τιμών του προϋπολογισμού προσφοράς. Το ποσοστό για ΓΕ και ΟΕ, που προβλέπεται ενδεχομένως στην διακήρυξη, δεν είναι δεσμευτικό, αλλά απαιτείται πλήρης ανάλυση των γενικών εξόδων κλπ.
5. Η αιτιολόγηση (και το σχέδιο υλοποίησης) συνοδεύεται από το αντίστοιχο βασικό χρονοδιάγραμμα εργασιών, στο οποίον απεικονίζεται η διαχρονική εξέλιξη των μετώπων και η διάρκεια απασχόλησης των επί μέρους ομάδων εργασίας και μέσων παραγωγής, σε συνδυασμό με την υποχρεωτική τήρηση τυχόν αποκλειστικών ή όχι προθεσμιών που ενδεχομένως προβλέπουν τα συμβατικά τεύχη.

Θα αναγράφεται υποχρεωτικά για κάθε απαιτούμενη εργασία (το μέγεθος της οποίας καθορίζεται από τον προϋπολογισμό του έργου και αναλόγως της φύσεώς της) οι απαιτούμενες εργατοώρες και οι ώρες απασχόλησης μηχανημάτων και συγκροτημάτων. Οι αντίστοιχες αποδόσεις εργατοτεχνικού προσωπικού για κάθε εργασία θα λαμβάνονται από τις εγκεκριμένες αναλύσεις τιμών έργων οδοποιίας, υδραυλικών, λιμενικών κλπ. (ΑΤΕΟ.Ν, ΥΔΡ, ΛΙΜ κλπ.) . Σε περίπτωση που δεν υπάρχει στις ως άνω συγκεκριμένες αναλύσεις κάποια εργασία, θα συνταχθεί από τον διαγωνιζόμενο μια ανάλυση στα πρότυπα των εγκεκριμένων αναλύσεων. Οι αποδόσεις των μηχανημάτων θα λαμβάνονται από τα εγχειρίδια των κατασκευαστών μηχανημάτων (βλέπε κεφάλαιο αποδόσεις μηχανημάτων – υπολογισμός ημερήσιας δαπάνης), για το δε κόστος των υλικών βλέπε κεφάλαιο 4.2 ΥΛΙΚΑ.

Η αιτιολόγηση μπορεί να προβλέπει σύντμηση της συμβατικής προθεσμίας μόνο εάν η δυνατότητα αυτή προβλέπεται από τα συμβατικά τεύχη. Στην περίπτωση αυτή, η αιτιολόγηση αποτελεί συμβατικό στοιχείο για την υποχρέωση σύντμησης της προθεσμίας από πλευράς αναδόχου χωρίς επιπλέον δαπάνη ή πριμ και με επιβολή ποινικής ρήτρας σε περίπτωση υπέρβασης της συντετμημένης προθεσμίας.

6. Το είδος των μηχανημάτων που θα χρησιμοποιηθεί για την εκτέλεση κάθε εργασίας, ο τρόπος εκτέλεσης των εργασιών, η θέση απόθεσης των πλεοναζόντων υλικών εκσκαφών, ο τρόπος επιλογής και αποκατάστασης των δανειοθαλάμων θα πρέπει να εκπληρεί τις οποιεσδήποτε επιβαλλόμενες ειδικές απαιτήσεις των όρων δημοπράτησης (Ε.Σ.Υ. κλπ.) και τους όρους που περιλαμβάνονται στην εγκεκριμένη μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (Μ.Π.Ε.).

7. Οι αιτιολογήσεις υποβάλλονται σε 7πλουν.
Η μη έγκαιρη κατάθεση της αιτιολόγησης προσφοράς διαγωνιζόμενου που έχει κληθεί να αιτιολογήσει την προσφορά του, έχει ως αποτέλεσμα να χαρακτηρίζεται η προσφορά του αναιτιολόγητη και να απορρίπτεται.
8. Σε αιτιολόγηση υπόκεινται υποχρεωτικά το σύνολο του έργου. Εάν στον προϋπολογισμό του έργου περιλαμβάνεται κάποιο πολύ σημαντικό έργο, όπως π.χ. σήραγγα ή κοιλαδογέφυρα κλπ., η αιτιολόγηση του τεχνικού αυτού θα εξετάζεται σε ξεχωριστό κεφάλαιο, εντεταγμένου στο σύνολο.
9. Σε περίπτωση υποβολής προσφοράς με κατ' αποκοπή τιμή ή τιμές, - όταν δεν πρόκειται για σύστημα διαγωνισμού με μελέτη – κατασκευή, και εφ' όσον το έργο δημοπρατείται με προϋπάρχουσα μελέτη και προμέτρηση της υπηρεσίας – οι διαγωνιζόμενοι θα αναλύσουν την ή τις κατ' αποκοπή τιμές της προσφοράς τους, σύμφωνα με την ανάλυση (προμέτρηση και είδη εργασιών) που προβλέπεται στα συμβατικά τεύχη. Κατά τα λοιπά ισχύουν τα αναφερόμενα στις προηγούμενες παραγράφους.
10. Τονίζεται ιδιαίτερα ότι η ΕΕΑ μπορεί να συγκρίνει τα υποβαλλόμενα στοιχεία με τα αντίστοιχα που προκύπτουν από τους κατατεθέντες ισολογισμούς των διαγωνιζομένων εταιριών. Για το λόγο αυτό αυτά πρέπει να ευρίσκονται σε αρμονία μεταξύ τους.
11. Στην παρούσα οι όροι Προϋπολογισμός Υπηρεσίας (Π.Υ.), Προϋπολογισμός Προσφοράς (Π.Π.) και Προσφορά εννοούνται ως εξής:
Προϋπολογισμός Υπηρεσίας (Π.Υ.): ο προϋπολογισμός του δημοπρατούμενου έργου χωρίς ΦΠΑ
Προϋπολογισμός Προσφοράς (Π.Π.): δαπάνη εργασιών + γενικά έξοδα (ΓΕ) + όφελος εργολάβου (ΟΕ) χωρίς ΦΠΑ
Προσφορά: κόστος έργου + κέρδος χωρίς ΦΠΑ
12. Σε κάθε περίπτωση – εάν τα προσκομισθέντα στοιχεία αιτιολόγησης της προσφοράς κριθούν ανεπαρκή ή ανακριβή κατά την διαδικασία επαλήθευσης αποκλείονται από τον διαγωνισμό οι εργοληπτικές επιχειρήσεις που τα υπέβαλαν . Οι ΕΕΑ μπορούν να ζητούν διευκρινίσεις επί της αιτιολόγησης από τον διαγωνιζόμενο.
13. Εάν η δοθείσα Προσφορά υπολείπεται του αθροίσματος κόστος έργου + κέρδος (χωρίς ΦΠΑ), τότε η προσφορά αυτή απορρίπτεται.

Η όλη δομή του κειμένου των αιτιολογήσεων, συνιστάται (χωρίς να είναι υποχρεωτικό) να ακολουθεί την τυπική δομή ανάλυσης του κόστους του έργου που εμφανίζεται στην σελίδα 6 της παρούσας και να παρατίθεται ανακεφαλαιωτικός πίνακας δαπανών σύμφωνα με αυτή.

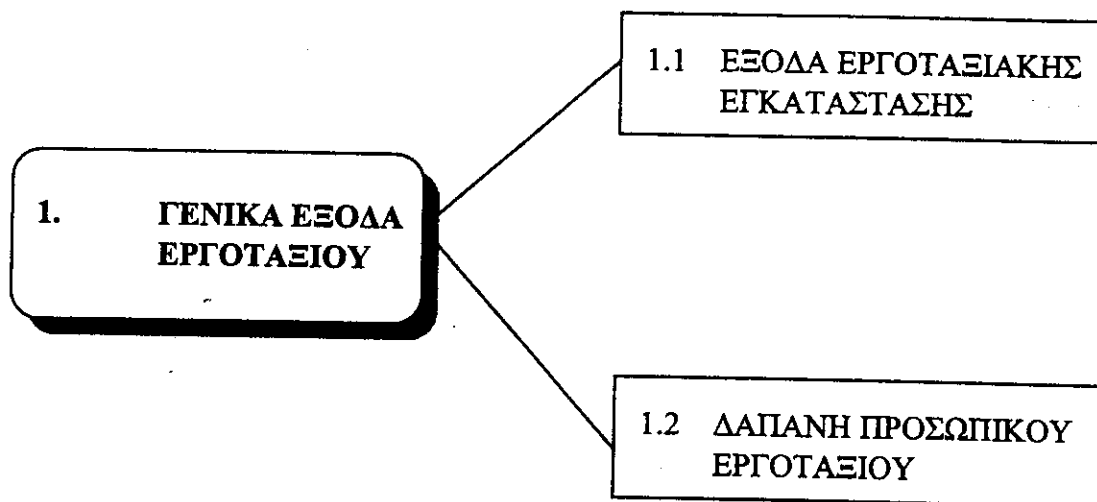
Σ.Α.Τ.Ε.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

(ανάλυση κόστους)

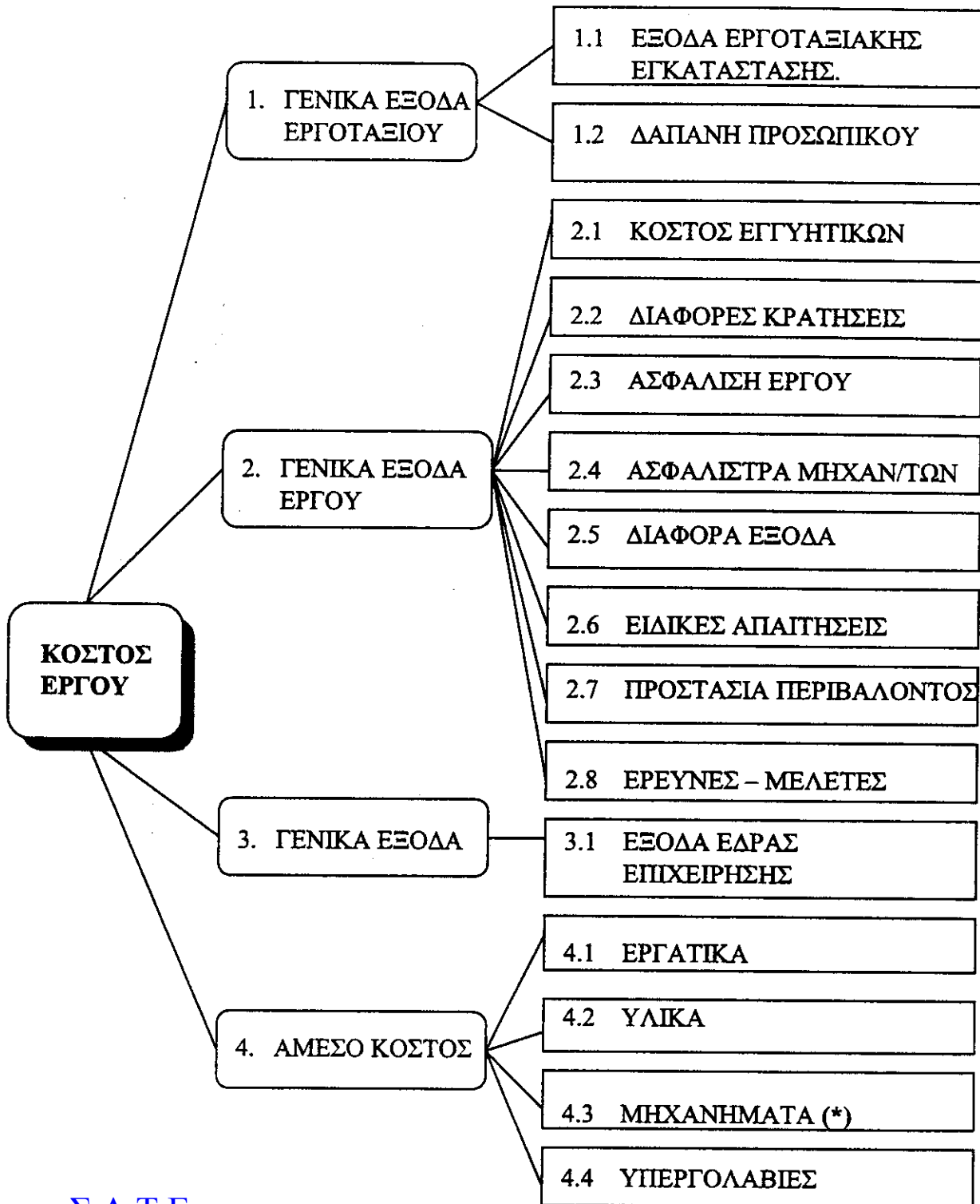
Σ.Α.Τ.Ε.

Τα Γενικά έξοδα του Εργοταξίου διαχωρίζονται σε Έξοδα για την εγκατάσταση του εργοταξίου και στην δαπάνη του προσωπικού που στελεχώνει το εργοτάξιο και που θεωρείται με εργασιακή σχέση «μισθωτής εργασίας»

Το κόστος ενός έργου αναλύεται στις παρακάτω συνιστώσες που αποτελούν και τα διακεκριμένα μέρη (περιεχόμενο) μιας αιτιολόγησης.

Σ.Α.Τ.Ε.

(*) Τα μηχανήματα αναλύονται στο κεφάλαιο 5 της παρούσας ΠΙΝΑΚΑΣ 1

1.1 Έξοδα Εργοταξιακής εγκατάστασης

Στα έξοδα της εργοταξιακής εγκατάστασης εντάσσονται τα έξοδα (υλικά – εργατικά – μισθώματα – υπεργολάβοι) των εγκαταστάσεων, των μεταφορών μηχανημάτων, ενοικίων χώρου, διαμόρφωσης χώρου κλπ. σύμφωνα με τις ανάγκες του έργου.

Στον παρακάτω πίνακα, παρατίθεται ως παράδειγμα, σχέδιο βασικών δαπανών ενός εργοταξίου οδοποιίας

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ		
Δραστηριότητες εγκατάστασης ενός Εργοταξίου των οποίων οι δαπάνες πρέπει να κοστολογηθούν.		
1	ΓΡΑΦΕΙΟ ΑΝΑΔΟΧΟΥ Κτίσμα, εξοπλισμός έξοδα, αναλώσιμα	Κάλυψη αναγκών νερού Εισκόμιση μηχανημάτων Αποκόμιση μηχανημάτων Αποξήλωση εργοταξίου
2	ΓΡΑΦΕΙΟ ΕΠΙΒΛΕΨΗΣ Κτίσμα, εξοπλισμός έξοδα, αναλώσιμα	7
3	ΑΠΟΘΗΚΗ Κτίσμα, εξοπλισμός έξοδα, αναλώσιμα	ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ και ΑΠΟΣΥΝΑΡΜΟΛΟΓΗΣΗ ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑΤΩΝ Σπαστηροτριβείου παρασκευής σκυρ/τος παρασκευής ασφ/τρος
4	ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ Κτίσμα, εξοπλισμός, θάλαμος δοκιμών, έξοδα, αναλώσιμα	8
5	ΣΥΝΕΡΓΕΙΟ Κτίσμα, εξοπλισμός έξοδα, αναλώσιμα	ΛΟΙΠΑ ΑΝΑΛΩΣΙΜΑ Ξυλεία Φθορά ξυλείας Μεταλλότυποι Φθορά μεταλλοτύπων Κατεργασία σιδηρού σπλισμού
6	ΛΟΙΠΕΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ Δεξαμενή καυσίμων Βόθροι Ενοικίαση χώρου Διαμόρφωση χώρου Κατασκευή προσπελάσεων Περίφραξη – σήμανση Συντήρηση εργοτ. Οδών Σύνδεση με ΔΕΗ - ΟΤΕ	9
		ΔΑΠΑΝΗ ΒΟΗΘ. ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ Γερανάκια JCB Αυτοκίνητο λίπανσης Βυτίο τροφοδοσίας Λεωφορ. Προσωπικού Αυτοκίνητο επίβλεψης Αυτ. προσωπ. Εργοταξ. Αεροσυμπιεστές Ηλεκτροσυγ/σεις – Η/Ζ
Ο υπολογισμός της δαπάνης των διαφόρων μηχανημάτων του εργοταξίου γίνεται με βάση τον γενικό τρόπο υπολογισμού της δαπάνης των μηχανημάτων που εκτίθεται στην συνέχεια στο μέρος 5.		
Οι υπ' αριθ. 8 και 9 δαπάνες καταλογίζονται στις δαπάνες εγκατάστασης εργοταξίου, εφόσον δεν περιλαμβάνονται στο άμεσο κόστος των εργασιών.		

Για ορισμένες από τις δραστηριότητες αυτές, οι δαπάνες τους όπως προκύπτουν από την έρευνα της αγοράς, μπορούν να ληφθούν ως εξής :

- Η κατασκευή προσπελάσεων πλάτους 6,0 μ. κοστολογείται σε 40 €/μ.μ.
- Η δαπάνη για τα οποιαδήποτε κτίσματα γραφείων (μεταφορά – εγκατάσταση – απόσβεση προκατασκευασμένων, είτε η κατασκευή νέων) με τον εξοπλισμό τους σε 350 €/τ.μ.
- Η δαπάνη για τα οποιαδήποτε κτίσματα αποθηκών – εργαστηρίων (μεταφορά – εγκατάσταση – απόσβεση προκατασκευασμένων, είτε η κατασκευή νέων) με τον εξοπλισμό τους 220 €/τ.μ.
- Η κατασκευή συνεργείου (υπόστεγα, ράμπες κλπ.) σε 150 €/τ.μ.
- Η περίφραξη του χώρου σε 8 €/μ.μ.
- Τα έξοδα λειτουργίας και αναλώσιμα των γραφείων – αποθηκών – συνεργείων κλπ. εξαρτώνται από τον αριθμό των ατόμων που εξυπηρετούνται από αυτά.
- Η ενοικίαση του χώρου σε άγονες περιοχές κοστολογείται σε 200 €/στρέμμα.
- Η μεταφορά του σιδηροπλισμού βαρύνει τα αντίστοιχα μεταφορικά (π.χ. γερανάκια) του εργοταξίου και πρέπει να αναλύεται επαρκώς.

Δαπάνες που εμφανίζονται κατώτερες από τις παραπάνω θα πρέπει, προκειμένου να συνεκτιμηθούν, να θεμελιώνονται και προκύπτουν από έγγραφα βεβαίαιας χρονολογίας, κατατεθημένα ή θεωρημένα οπωσδήποτε από αρμόδια ΔΟΥ, αναμφίβολης νομιμότητας και δεσμευτικής ισχύος, που να αφορούν το συγκεκριμένο έργο. Δεν λαμβάνονται υπόψη έγγραφα, που αναφέρονται σε συμφωνίες που αντίκεινται σε οποιαδήποτε διάταξη νόμου .

Ιδιαίτερα ευνοϊκές συνθήκες του εργοταξίου.

Είναι δυνατόν να γίνει δεκτή ευνοϊκότερη αντιμετώπιση εργοταξιακών εξόδων μόνον στην περίπτωση όπου το προς κατασκευή έργο γειτνιάζει με υπάρχον εργοτάξιο, λατομείο, λουπές εγκαταστάσεις κλπ. του διαγωνιζόμενου και υπό την προϋπόθεση ότι υπολογίζεται επακριβώς και αιτιολογημένως η οικονομία που επιτυγχάνεται.

Στην περίπτωση αυτή πρέπει να κοστολογηθούν οι δαπάνες που προκύπτουν λόγω της αύξησης των μέσων αποστάσεων προσπέλασης στα επί μέρους τμήματα του έργου.

Εάν στην ΕΣΥ του έργου (ή του άλλου που γειτνιάζει με το υπόψη) ορίζεται ρητά υποχρεωτική στελέχωση για το συγκεκριμένο έργο, δεν γίνεται δεκτή η κατανομή του προσωπικού αυτού μεταξύ περισσότερων έργων.

1.2 Στελέχωση εργοταξίου

Η διαγωνιζόμενη εργοληπτική επιχείρηση πρέπει να καταθέσει το πλήρες οργανόγραμμα του εργοταξίου της με σαφή διαχωρισμό των επί μέρους τμημάτων και των ειδικοτήτων των επικεφαλής αυτών.

Το κύριο προσωπικό του εργοταξίου όπως π.χ. : Μηχανικοί, Τεχνολόγοι, εργοδηγοί, οδηγοί, Ταμίας, υπεύθυνοι συνεργείων κλπ. θεωρείται – για τον καθορισμό της αμοιβής τους – ότι

είναι 10ετούς τουλάχιστον εμπειρίας εκτός αν τα συμβατικά τεύχη ορίζουν διαφορετικά. Σε κάθε περίπτωση ο αριθμός και οι ειδικότητες πρέπει να καλύπτουν το ελάχιστο προσωπικό, όπως αυτό περιγράφεται/απαιτείται στα συμβατικά τεύχη.

Για το λοιπό προσωπικό όπως π.χ. σχεδιαστές, γραμματείς, αποθηκάριοι, Φύλακες, σημειωτές, στοχοφόροι, κλητήρες, εργάτες, θα γίνονται δεκτά τα κατώτερα ημερομίσθια των Συλλογικών Συμβάσεων.

Επισημαίνονται τα παρακάτω σχετικά με τις εργοδοτικές επιβαρύνσεις της στελέχωσης του εργοταξίου, δεδομένου ότι το στελεχιακό δυναμικό θεωρείται με μίσθωση εργασίας :

- Οι Μηχανικοί επιβαρύνουν τον εργοδότη με την εκάστοτε ισχύουσα επιβάρυνση ΤΣΜΕΔΕ για 12 μήνες τον χρόνο και ΚΥΤ + ΙΚΑ για 14 μήνες τον χρόνο και συνυπολογίζονται στη μισθοδοσία τους και τα διάφορα επιδόματα τους.
- Το Διοικητικό προσωπικό επιβαρύνει τον εργοδότη με ΙΚΑ + ΟΓΑ + χαρτ. για 14 μήνες ενώ το εργατοτεχνικό προσωπικό με ΙΚΑ + ΟΓΑ + Χαρτ. για 12 μήνες τον χρόνο.
- Οι μισθοί των παραπάνω θα λαμβάνονται από τις ισχύουσες Συλλογικές Συμβάσεις με τις προβλεπόμενες προσαυξήσεις.

Το προσωπικό του εργοταξίου, θεωρείται ότι απασχολείται στο εργοτάξιο, για όλη την συμβατική διάρκεια του έργου ή κατ' ελάχιστο όσο περιγράφεται ναά περίπτωση στα συμβατικά τεύχη, εκτός :

- α. Από το προσωπικό που απαιτείται να παραμείνει στο εργοτάξιο, για επί πλέον χρόνο, μέχρι την παραλαβή του έργου (εργοταξιάρχης, φύλακας κλπ.)
- β. Το προσωπικό που – λόγω εξειδίκευσης – ασχολείται για χρόνο λιγότερο από τον συμβατικό χρόνο γιατί απασχολείται σε ορισμένες μόνο ειδικές εργασίες όπως π.χ. συνεργείο σφράγγων κλπ.

Σε περίπτωση που ο διαγωνιζόμενος προβλέπει σαν χρόνο εργασιών μεγαλύτερο από το δωρο ανά εργάσιμη ημέρα τότε τούτο θα επιφέρει αντίστοιχη αύξηση και στα γενικά έξοδα του εργοταξίου ανάλογα με τον τρόπο που λαμβάνεται η επί πλέον αυτή απασχόληση (π.χ. ως διπλή βάρδια ή ως υπερωριακή απασχόληση).

Δαπάνες που εμφανίζονται κατώτερες από τις παραπάνω θα πρέπει, προκειμένου να συνεκτιμηθούν, να θεμελιώνονται και προκύπτουν από έγγραφα βεβαίας χρονολογίας, κατατεθημένα ή θεωρημένα οπωσδήποτε από αρμόδια ΔΟΥ, αναμφίβολης νομιμότητας και δεσμευτικής ισχύος, που να αφορούν το συγκεκριμένο έργο. Δεν λαμβάνονται υπόψη έγγραφα, που αναφέρονται σε συμφωνίες και αμοιβές κάτω των ορίων των Συλλογικών Συμβάσεων ή που αντίκεινται σε οποιαδήποτε διάταξη νόμου .

2. Γενικά έξοδα έργου.

Στα Γενικά έξοδα ενός έργου περιλαμβάνονται και οι παρακάτω δαπάνες :

- 2.1 Το κόστος προμήθειας των Εγγυητικών επιστολών – Χρηματοδότηση έργου.
- 2.2 Οι διάφορες εκ της νομοθεσίας επιβαλλόμενες κρατήσεις.
- 2.3 Η ασφάλιση του έργου.
- 2.4 Τα ασφάλιστρα του μηχανικού εξοπλισμού
- 2.5 Διάφορα άλλα έξοδα όπως :
  - 2.5.1 Προδημοπρασιακά έξοδα για έρευνες.
  - 2.5.2 Μέτρα ασφαλείας.
  - 2.5.3 Πινακίδες έργου.
  - 2.5.4 Έλεγχος και διασφάλιση ποιότητας.
  - 2.5.5 Έξοδα περιθαλψής – Υγιεινής.
  - 2.5.6 Μητρώο έργου (να κοστολογείται μόνον εφ' όσον δεν υπάρχει ειδική αποζημίωση στον προϋπολογισμό κάθε έργου).
  - 2.5.7 Συντήρηση έργου.
  - 2.5.8 Μελέτες – έρευνες – κατά την εκτέλεση του έργου που βαρύνουν τον ανάδοχο.

Ακολουθεί η ανάλυση της κάθε μιας κατηγορία εξόδων.

2.1 ΚΟΣΤΟΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΑΣ ΕΓΓΥΗΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΟΛΩΝ – ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΕΡΓΟΥ

Σύμφωνα με το άρθρο 27 του π.δ. 609 / 85 όπως τροποποιήθηκε με τον ν. 2229/94 και το π.δ. 368/94, οι εγγυήσεις υπολογίζονται επί του προϋπολογισμού της Υπηρεσίας (Π.Υ.) (χωρίς ΦΠΑ).

Το κόστος των προμηθειών των εγγυήσεων, εφ' όσον δεν προκύπτει άλλως από έγκυρα παραστατικά στοιχεία (χρεωστικό σημείωμα Τραπέζης), θα υπολογίζεται ίσο με 0,4% ανά τρίμηνο ή 1,60% ετησίως.

Οι κατηγορίες των εγγυήσεων είναι οι παρακάτω αναφερόμενες:

- α. Εγγύηση καλής εκτέλεσης (ως εις συμβατικά τεύχη και έστω π.χ. 10%) για τον συμβατικό χρόνο του έργου, που είναι αυξημένος κατά 6 μήνες μέχρι δηλ. την προσωρινή παραλαβή. Ο χρόνος αυτός λογίζεται σε ακέραια τρίμηνα.

- β. Εγγύηση καλής εκτέλεσης, περιοριζομένης στο 40% (δηλ. μειωμένη κατά 60%) δηλ. $5\% \times 40\% = 2\%$ για χρόνο ο οποίος ισούται με τον χρόνο εγγύησης (όσο αναφέρεται στην ΕΣΥ του έργου) αυξημένος κατά 2 μήνες για την οριστική παραλαβή και μειωμένος κατά 6 μήνες που είναι ο χρόνος συντέλεσης προσωρινής παραλαβής (που έχει υπολογισθεί στην προηγούμενη παράγραφο α). Ο χρόνος αυτός λογίζεται σε ακέραια τρίμηνα.
Αν δεν αναφέρεται ειδικότερα θα λαμβάνεται σαν χρόνος συνολικής εγγύησης, ο χρόνος των 15 μηνών μετά το πέρας των εργασιών.
- γ. Εγγύηση δεκάτων 5% κατά την διάρκεια εκτέλεσης των εργασιών για όσο χρόνο προβλέπουν τα τεύχη σαν συμβατικό χρόνο και για δαπάνη ίση με την προσφορά του αναδόχου με ΓΕ + ΟΕ χωρίς απρόβλεπτα και αναθεώρηση.
Ο χρόνος αυτός λογίζεται επίσης σε ακέραια τρίμηνα.

Οι τύποι υπολογισμού του κόστους των εγγυητικών για κάθε περίπτωση είναι αντίστοιχα οι παρακάτω :

$$K_1 = \text{Κόστος Ε.Ε. καλής εκτέλεσης} = \varepsilon\% \times (\text{Π.Υ.}) \times 10\% \times (t_\sigma + t_s)$$

όπου t_σ = ο συμβατικός χρόνος και
 t_s = ο χρόνος συντήρησης = 6 μήνες
 $\varepsilon\%$ = το κόστος εγγύησης ανά τρίμηνο

$$K_2 = \text{Κόστος ΕΕ μειωμένο στο 40\%} = \varepsilon\% \times (\text{Π.Υ.}) \times 4\% \times t_3$$

όπου $t_3 = t_{\text{εγ.}} - t_s$.
 $t_{\text{εγ.}} = 15 \text{ μην.} \ \& \ t_s = 6 \text{ μην.}$

$$K_3 = \text{Κόστος ΕΕ ανάληψης δεκάτων} = \varepsilon\% \times (\text{Π.Π.}) / 2 \times 5\% \times t_\sigma$$

όπου t_σ = ο συμβατικός χρόνος
 $\varepsilon\%$ = το κόστος εγγύησης ανά τρίμηνο
Σημ. Οι χρόνοι είναι σε τρίμηνα.

2.2 ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΚΡΑΤΗΣΕΙΣ

Οι διάφορες κρατήσεις του έργου εξαρτώνται από την πηγή χρηματοδότησης και το ύψος του ποσοστού του ΓΕ + ΟΕ (18%, είτε 28%) και είναι οι προβλεπόμενες από τον νόμο (π.χ. κρατήσεις υπέρ τρίτων, κρατήσεις ΟΓΑ και Χαρτοσήμου, κρατήσεις Μηχανικών κλπ.).

2.3 ΑΣΦΑΛΙΣΗ ΕΡΓΟΥ και

2.4 ΑΣΦΑΛΙΣΤΡΑ ΜΗΧΑΝΙΚΟΥ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ

Εφόσον προβλέπεται από τα συμβατικά τεύχη του έργου η ασφάλιση του έργου (και του μηχανικού εξοπλισμού), οι παραπάνω δαπάνες θα λαμβάνονται ίσες με

- ασφάλιση έργου → 0,80% επί του Π.Π.
- ασφάλιστρα μηχανικού εξοπλισμού → 0,50% επί του Π.Π.

Σε περίπτωση που ο προσφέρων επικαλείται μικρότερες δαπάνες, θα πρέπει προκειμένου να συνεκτιμηθούν, να θεμελιώνονται και προκύπτουν από έγγραφα βεβαίας χρονολογίας, κατατεθειμένα ή θεωρημένα οπωσδήποτε από αρμόδια ΔΟΥ, αναμφίβολης νομιμότητας και δεσμευτικής ισχύος που αφορούν στο συγκεκριμένο έργο.

Σε περιπτώσεις ειδικών έργων ή εργασιών η δαπάνη ασφάλισης πρέπει να προκύπτει βάσει προσφοράς από ασφαλιστική εταιρεία που να αφορά το συγκεκριμένο έργο ή εργασίες. Ως ειδικά έργα ή εργασίες νοούνται σήραγγες σε κατοικημένες περιοχές, μεγάλες γέφυρες, φράγματα, ή άλλα έργα ή εργασίες ιδιαίτερης επικινδυνότητας για τα οποία η απαίτηση κόστους ασφάλισης είναι αυξημένη.

2.5 ΔΙΑΦΟΡΑ ΕΞΟΔΑ

Στα διάφορα έξοδα που βαρύνουν το κόστος του έργου, περιλαμβάνονται τα παρακάτω :

2.5.1 Προδημοπρασιακά έξοδα (έρευνες, εγγυητική συμμετοχής, μηχανόσημα κλπ. Ελαχίστη δαπάνη	0,06% επί του Π.Π.
2.5.2 Μέτρα ασφαλείας	0,30% επί του Π.Π.
2.5.3 Πινακίδες έργου	0,05% επί του Π.Π.
2.5.4 Έλεγχος και διασφάλιση ποιότητας	1,00% επί του Π.Π.
2.5.5 Έξοδα περίθαλψης - Υγιεινής	0,12% επί του Π.Π.
2.5.6 Μητρώο έργου	0,10% επί του Π.Π.
2.5.7 Συντήρηση έργου	0,30% επί του Π.Π.
2.5.8 Μελέτες, έρευνες που βαρύνουν τον ανάδοχο	1,50% επί του Π.Π.

Δαπάνες που εμφανίζονται κατώτερες από τις παραπάνω θα πρέπει, προκειμένου να συνεκτιμηθούν, να θεμελιώνονται και προκύπτουν από έγγραφα βεβαίας χρονολογίας, κατατεθειμένα ή θεωρημένα οπωσδήποτε από αρμόδια ΔΟΥ, αναμφίβολης νομιμότητας και δεσμευτικής ισχύος, που να αφορούν το συγκεκριμένο έργο. Δεν λαμβάνονται υπόψη έγγραφα, που αναφέρονται σε συμφωνίες που αντίκεινται σε οποιαδήποτε διάταξη νόμου.

2.6 ΕΙΔΙΚΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΕΣΥ.

Στην Ειδική Συγγραφή Υποχρεώσεων αλλά και στο τιμολόγιο της Υπηρεσίας αναφέρονται διάφορα έξοδα που βαρύνουν τον ανάδοχο και θεωρούνται ανηγμένα στις τιμές του τιμολογίου προσφοράς χωρίς να αμείβονται ιδιαίτερα.

Ενδεικτικά αναφέρονται μερικές τέτοιες δαπάνες όπως για :

- κατασκευές διαφόρων οδών προσπελάσεων για το έργο,
- μετάβαση επιστημονικού προσωπικού για την μελέτη των τοπικών συνθηκών,
- για αποτυπώσεις δανειοθαλάμων,
- για μίσθωση χώρου αποθέσεων πλεοναζόντων υλικών,

Για τις παραπάνω δραστηριότητες αντιστοιχούν ορισμένα έξοδα που πρέπει να κοστολογηθούν αναλυτικά από τους διαγωνιζόμενους.

Εάν δεν υποβληθεί ανάλυση δαπανών ως άνω, τότε ως ελάχιστη δαπάνη θα λαμβάνεται ποσοστό 1,00% επί του Π.Π.

Σε περίπτωση που ο προσφέρων επικαλείται δαπάνες μικρότερες του ως άνω ποσού, οι δαπάνες αυτές θα πρέπει, προκειμένου να συνεκτιμηθούν, να θεμελιώνονται και προκύπτουν από έγγραφα βεβαίας χρονολογίας, κατατεθειμένα ή θεωρημένα οπωσδήποτε από αρμόδια ΔΟΥ, αναμφίβολης νομιμότητας και δεσμευτικής ισχύος, που να αφορούν το συγκεκριμένο έργο. Δεν λαμβάνονται υπόψη έγγραφα, που αναφέρονται σε συμφωνίες που αντίκεινται σε οποιαδήποτε διάταξη νόμου .

2.7 ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

Στην κατηγορία των εξόδων για τη Προστασία του Περιβάλλοντος, ανήκουν τα έξοδα αποκατάστασης του φυσικού τοπίου μετά την αποξήλωση και απομάκρυνση των εργοταξιακών εγκαταστάσεων (αποκατάσταση τοπίου, φύτευση κλπ.)

Για τις παραπάνω δραστηριότητες αντιστοιχούν ορισμένα έξοδα που πρέπει να κοστολογηθούν αναλυτικά από τους διαγωνιζόμενους.

Εάν δεν υποβληθεί ανάλυση δαπανών τότε ως ελάχιστη δαπάνη θα λαμβάνεται ποσοστό 0,35% επί του Π.Π.

Σε περίπτωση που ο προσφέρων επικαλείται δαπάνες μικρότερες του ως άνω ποσού, οι δαπάνες αυτές θα πρέπει, προκειμένου να συνεκτιμηθούν, να θεμελιώνονται και προκύπτουν από έγγραφα βεβαίας χρονολογίας, κατατεθειμένα ή θεωρημένα οπωσδήποτε από αρμόδια ΔΟΥ, αναμφίβολης νομιμότητας και δεσμευτικής ισχύος, που να αφορούν το συγκεκριμένο έργο. Δεν λαμβάνονται υπόψη έγγραφα, που αναφέρονται σε συμφωνίες που αντίκεινται σε οποιαδήποτε διάταξη νόμου.

Τα έξοδα για τις εργασίες αποκατάστασης των δανειοθαλάμων και λατομείων περιλαμβάνονται σε ξεχωριστό κεφάλαιο στην παραγωγή των αδρανών.

2.8 ΕΡΕΥΝΕΣ – ΜΕΛΕΤΕΣ

Στην κατηγορία αυτή περιλαμβάνονται όλες οι έρευνες και μελέτες που είτε προβλέπονται από την ΕΣΥ χωρίς αμοιβή είτε επιβάλλονται από τους κανόνες της σωστής εκτέλεσης των εργασιών.

Οι ως άνω δαπάνες λαμβάνονται ίσες με 1,20% επί του Π.Υ. εκτός εάν ο προσφέρων αποδείξει ότι δεν απαιτούνται τέτοιες έρευνες- μελέτες ή το κόστος τους είναι μικρότερο, με αναφορά πάντοτε στις ελάχιστες νόμιμες αμοιβές των μελετητών.

3. ΓΕΝΙΚΑ ΕΞΟΔΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ

Σ.Α.Τ.Ε.

3.1 ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΕΞΟΔΑ ΕΔΡΑΣ

Το μέρος των Γενικών εξόδων της επιχείρησης (λειτουργικά έξοδα της έδρας που αναλογούν στο συγκεκριμένο έργο) που επιβαρύνουν το έργο υπολογίζονται επί του προϋπολογισμού της υπηρεσίας (με ΓΕ και ΟΕ χωρίς απρόβλεπτα, αναθεώρηση) και λαμβάνονται από τον τελευταίο ισολογισμό της εργοληπτικής επιχείρησης.

Προσδιορίζεται από την σχέση

$$\text{Γεν. Έξοδα Επιχείρησης} = (\text{Π.Υ.}) \times \gamma \%$$

όπου $\gamma \%$ = γενικά έξοδα επιχείρησης κατά την διάρκεια του τελευταίου έτους προς τον κύκλο εργασιών που πραγματοποίησε ατομικώς η επιχείρηση αμιγώς από την εκτέλεση έργων κατά την ίδια χρονική περίοδο.

Στα γενικά έξοδα της επιχείρησης περιλαμβάνονται ενδεικτικά οι ακόλουθες δαπάνες : διοικητικά έξοδα, έξοδα ερευνών και ανάπτυξης, χρηματοοικονομικά έξοδα, έξοδα marketing, ενοίκια κεντρικών γραφείων και εγκαταστάσεων, αποσβέσεις αυτών, έξοδα συντήρησης εξοπλισμού, παροχές αμοιβών τρίτων μόνο για τα κεντρικά γραφεία.

Από το σύνολο των εξόδων αυτών θα λαμβάνεται υπόψη το μέρος αυτών που αναλογεί στον κύκλο εργασιών από την εκτέλεση έργων.

Σε κάθε περίπτωση για τα ανωτέρω γενικά έξοδα θα πρέπει να υπάρχει αντίστοιχη καταχώριση στον ισολογισμό.

Σε περίπτωση υποβολής προσφοράς από κοινοπραξία το ποσοστό γενικών εξόδων $\gamma\%$ θα προσδιορίζονται από την σχέση :

$$\gamma\% = \sum (\gamma_i \%) \times \sigma_i(\%)$$

όπου γ_i = το ποσοστό γεν. εξόδων του μέλους (i) και $\sigma(i)$ το ποσοστό συμμετοχής του στην κοινοπραξία.

Στην περίπτωση που δεν κατατεθούν ισολογισμός τότε θα λαμβάνεται, ποσοστό ίσο με 4% επί του ύψους του προϋπολογισμού της Υπηρεσίας με ΓΕ + ΟΕ χωρίς απρόβλεπτα, αναθεώρηση και ΦΠΑ.

Σ.Α.Τ.Ε.

δυνάμει → →